



Sveriges
Kommuner
och Landsting

Cirkulärnr: 2005:93
Diariernr: 2005/2319
Handläggare: Anna Eklund
Avdelning: Avdelningen för juridik
Datum: 2005-10-19
Mottagare: Gemensam kommunadministration
Landsting
Rubrik: Handläggning av medborgarförslag



CIRKULÄR 2005:93

2005-10-19

Avdelningen för juridik
Anna Eklund

Gemensam kommunadministration
Landsting

Handläggning av medborgarförslag

Mot bakgrund av att avdelningen fått en hel del frågor om hur kommunen skall handlägga medborgarförslag har följande cirkulär upprättats för att fungera som ett stöd i handläggningen. Förbundet har tidigare i cirkulär 2002:128 redogjort för vad som gäller för medborgarförslag. Detta cirkulär avser att redogöra för den närmare handläggningen av medborgarförslagen.

Bakgrund

Enligt 5 kap. 23 § 5 p KL är det möjligt för den som är folkbokförd i kommunen, för det fall kommunfullmäktige har beslutat att införa det, väcka ärenden i fullmäktige genom medborgarförslag. Fullmäktiges arbetsordning skall i sådant fall kompletteras med bestämmelser om hur medborgarförslagen skall handläggas.

Ett medborgarförslag måste, som alla fullmäktigeärenden, beredas av antingen en nämnd vars verksamhet ärendet rör eller av en fullmäktigeberedning, innan ärendet avgörs, 5 kap. 26 § KL. Det ankommer på fullmäktige att i sin arbetsordning ange närmare regler om beredningen av medborgarförslag, se 5 kap. 64 § andra stycket KL.

Liksom för motioner har fullmäktige en skyldighet att besluta i väckta ärenden. Detta gäller även om medborgarförslaget avser myndighetsutövning mot enskild eller frågan inte ryms inom den kommunala kompetensen och således inte är en fråga för fullmäktige. I sistnämnda fall kan det bli fråga om avslagsbeslut efter beredning. Fullmäktige kan dock under vissa förutsättningar i enlighet med 5 kap. 33 § KL på samma grunder som för motioner, avskryva medborgarförslaget från vidare handläggning. Liksom för motioner skall medborgarförslaget beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att medborgarförslaget väcktes.

Om ett medborgarförslag väcks av någon enskild i en fråga som skall handläggas av en nämnd kan fullmäktige besluta att överlämna frågan till berörd nämnd för vidare handläggning (prop. 2001/02:80 s. 143).

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

Det finns inte någon möjlighet att införa begränsningar av antalet medborgarförslag eller innehållet i dem, t.ex. att varje kommunmedlem endast får ställa ett visst antal förslag. En sådan begränsning skulle i sådant fall strida mot yttrandefriheten i 2 kap. 1 § regeringsformen, RF. Yttrandefriheten får enligt 2 kap. 12 § RF endast begränsas genom lag.

Vidare är det möjligt att som *komplement* i beredningen av ett ärende, låta fullmäktiges presidium bereda ett ärende. Denna form av beredning är en politisk beredning och kan inte ersätta den beredning som skall ske av berörd nämnd eller av en fullmäktigeberedning (se 5 kap. 26 § KL).

Handläggning av medborgarförslag

Som angetts ovan gäller beredningstvävet i fullmäktige även medborgarförslag eftersom det är ett fullmäktigeärende. Vidare skall fullmäktige i sin arbetsordning ange hur ett medborgarförslag skall handläggas.

I förbundets förslag till "Arbetsordning för kommunfullmäktige" finns riktlinjer för hur fullmäktiges arbetsordning kan se ut. I 32 § i förslaget till arbetsordning anges följande:

Om fullmäktige inte beslutar annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige skall behandla skall remitteras.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige skall redovisas de fullmäktige-ärenden som kommit in efter de närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

Om fullmäktige inte har beslutat något annat kan kommunstyrelsen genom ett beslut uppdra åt en anställd att avgöra omfattningen av beredningen av medborgarförslag. Genom ett sådant delegationsbeslut ges således en anställd rätt att avgöra omfattningen av beredningen.

Ett medborgarförslag skulle därmed kunna handläggas på följande sätt.

1. Medborgarförslaget ges in till kommunkansliet. De förslag som kommer in anmäls löpande vid fullmäktiges ordinarie sammanträden, på samma sätt som motioner.
2. En tjänsteman på kommunkansliet beslutar om hur förslaget skall beredas, dvs. till vilka nämnder förslaget skall remitteras till.
3. Faller förslaget uppenbart utanför vad fullmäktige får besluta om (t.ex. myndighetsutövningsärende, utanför kommunens kompetens, fråga som faller inom en nämnds uppgiftsområde) torde beredningskravet vara uppfyllt genom

att kommunstyrelsen får yttra sig över förslaget. Kommunkansliet/förvaltningen utarbetar ett förslag till yttrande till kommunstyrelsen. Förslaget till yttrande *kan* då innehålla en bedömning att frågan inte kan behandlas av fullmäktige eftersom det utgör ett ärende som innefattar myndighetsutövning, är en fråga som faller utanför kommunens kompetens eller en fråga som ska avgöras av en nämnd. I samband härmed kan kommunkansliet/förvaltningen, som ett uttryck för myndighetens serviceskyldighet, på lämpligt sätt informera förslagsställaren om den fortsatta handläggningen av förslaget och i de ärenden som rätteligen skall handläggas av en nämnd, att ärendet kommer att överlämnas dit genom beslut i fullmäktige.

4. Förslaget remitteras till de nämnder eller fullmäktigeberedningar som tjänstemannen bedömt vara lämpliga.

5. När förslaget kommer åter från remitteringen tas det upp som ett ärende på dagordningen vid fullmäktigesammanträdet och fullmäktige fattar beslut i frågan. Detta gäller även om det rör en fråga som faller utanför fullmäktiges kompetens eller utgör ett ärende om myndighetsutövning m.m.

Genom ett sådant förfarande kan handläggningen av medborgarförslagen hanteras på ett effektivt sätt genom att beredningen av förslagen görs så snart de inkommit till kommunen. Visserligen undgår man inte att fullmäktige skall fatta beslut i frågan men i de fall där det är uppenbart att förslagen inte är en fullmäktige-fråga/fråga för kommunen, torde ärendet inte ta mer tid i anspråk än att en punkt på dagordningen skall betas av.

Sveriges Kommuner och Landsting

Avdelningen för juridik

Hans Ekman

Anna Eklund